



УКРАЇНА

УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
**РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

вул. В.Чорновола, 74, м. Рівне, 33028; тел.64-96-60, 64-96-61; факс 63-64-73

E-mail: roippo.rv@ukr.net, код ЄДРПОУ 02139765

19.08.2022 № ДІ-ІД/567

Керівникам органів управління
у сфері освіти територіальних громад
Директорам центрів професійного
розвитку педагогічних працівників
Керівникам закладів освіти
обласного підпорядкування

Методичні рекомендації щодо організації
інноваційної освітньої діяльності закладів освіти
та педагогічних працівників

Рівненським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти розроблено методичні рекомендації щодо організації інноваційної освітньої діяльності закладів освіти та педагогічних працівників для використання в реалізації напрямів дослідно-експериментальної роботи у 2021/2022 навчальному році.

Просимо поінформувати керівників закладів освіти та педагогічних працівників про методичні рекомендації щодо організації інноваційної освітньої діяльності закладів освіти та педагогічних працівників (додаток 10 арк. в 1 прим.).

Інформацію з питань організації інноваційної освітньої діяльності за проблематикою досліджень, експериментів і проєктів заклади освіти можуть отримати в кабінеті інноваційної діяльності та науково-дослідної роботи, e-mail: kabidndr@gmail.com

В.о. ректора

В'ячеслав ДОЛІД

Додаток до листа
Рівненського обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
від 19.08.2021 № 01-12/567

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ТА ПЕДПРАЦІВНИКІВ

В умовах упровадження освітньої реформи та модернізації дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти розвивається інноваційна освіта, яка, окрім надання знань і компетентностей, має не лише прищепити молодій людині здатність самостійно засвоювати знання, оволодівати потрібною інформацією, а й творчо осмислювати та використовувати її. Тобто освіта на основі отриманих знань покликана навчити майбутнього громадянина критично і творчо мислити, використовувати знання як у професійній, так і суспільно-корисній діяльності.

Відповідно до Концепції реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» запроваджуються нові підходи до здійснення навчання, виховання та розвитку особистості на всіх рівнях освіти та використання інноваційних освітніх практик в освітньому процесі не тільки в закладах загальної середньої освіти. Пілотування НУШ спричинило повсюдне поширення розроблених інновацій та широке розгортання інноваційної освітньої діяльності закладів освіти й учителів у системі вітчизняної освіти.

Сьогодні інноваційна освіта формує таку освічену та творчу особистість, яка у майбутньому буде здатна до змін, інновацій, і, найголовніше, до системного інноваційного мислення, усвідомлених і цілеспрямованих дій. Тільки творчо сформована особистість стає активним суб'єктом соціальних і суспільно-економічних відносин, необхідних для поступу України у Європі та світі.

Практика свідчить, що інновації в освіті – це цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в діяльність оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що має вищий рівень ефективності, надійності, гарантованого результату, ніж традиційні методики навчання й виховання. Створення педагогічних інновацій є результатом відкритості до майбутнього освіти, прогнозування змін на основі постійної переоцінки цінностей освіти й виховання, налаштованості на активні й конструктивні дії у швидко змінюваних умовах, творчого пошуку оригінальних і нестандартних рішень різних педагогічних проблем. Інноваційна освітня діяльність у широкому значенні – це діяльність, що спрямована на розроблення й використання у сфері освіти результатів наукових досліджень і та розробок. Організація інноваційної освітньої діяльності спрямована на створення й упровадження педагогічних інновацій та управління інноваціями, що підтримує цілеспрямованість і організованість інноваційних процесів у системі освіти загалом та в закладах освіти зокрема.

Управління інноваціями в освіті – це вид соціального управління, що підтримує цілеспрямованість і організованість інноваційних процесів у системі

освіти. Серед основних напрямів інноваційних освітніх процесів варто виокремити такі:

1. Оновлення змісту навчання, виховання та розвитку (розробка й експериментальне упровадження нових державних стандартів освіти, профілізація та індивідуалізація освітнього процесу, створення авторських модульних програм, підручників, стратегія і концепція розвитку закладу освіти, програми національного, патріотичного виховання і духовної освіти).

2. Упровадження сучасних технологій навчання та виховання, розроблення й апробація інноваційних педагогічних технологій (інформаційно-комунікаційні, ігрові технології та технології інклюзивного навчання, рівневої диференціації творчих здібностей, групового способу навчання, інтегрального та проєктного навчання, раннього розвитку та соціалізації).

3. Зміна форм і методів навчання й виховання (запровадження нових форм навчання на основі академічної доброчесності та педагогіки співробітництва, діалогових і групових форм організації освітнього процесу, нетрадиційних форм проведення навчального заняття, тестової форми контролю знань, індикаторів як критеріїв формульованого оцінювання та вихованості).

4. Модернізація типів та структури закладів освіти (поява приватних, державних, комунальних закладів, ліцеїв, гімназій, коледжів, колегіумів, авторських та кооперативних шкіл, що побудовані на діагностичній основі коригованої моделі розвитку педагогічної системи та безпечного освітнього середовища для досягнення запланованого результату розвитку).

5. Модернізація форм і методів управління сучасною школою (демократизація, інтегральне лідерство, моніторинг, самооцінювання, колективне планування, індивідуальна освітня траєкторія, критерії та показники якості й ефективності освіти, використання ІКТ та кваліметричних моделей в управлінні школою, громадсько-державне управління, нетрадиційні форми проведення педагогічних рад і консилиумів).

6. Упровадження наукових педагогічних ідей, покладених в основу інноваційних освітніх систем, інтегрованих курсів і технологій компетентнісного, змішаного, особистісно орієнтованого, дослідно-орієнтованого навчання, зокрема за програмами і проєктами: «Інтелект України» (компетентнісний підхід), «Росток» (діяльнісно-практичне навчання), «Крок за кроком» (колективне навчання), «Рекреаційна освіта» (зелений освітній простір), «Довкілля» (інтеграція змісту освіти), «Педагогіка життєтворчості» (чуттєва сфера особистості) тощо.

У цьому контексті слід усвідомлювати, що інноваційна освітня діяльність сьогодні здійснюється з урахуванням освітніх тенденцій щодо орієнтації освіти на інновації, що забезпечують можливості саморозвитку та саморозкриття особистості, формування й розвитку загальних і фахових компетенцій, організаційні, структурні та змістові нововведення в освітній процес закладів освіти, підпорядковані принципу «освіта впродовж усього життя», спрямовані на системне, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів педагогічної взаємодії тощо.

Основними проблемами впровадження освітніх інновацій в діяльність закладів освіти є недостатній рівень теоретичної і практичної підготовленості представників адміністрації й педагогічних працівників до впровадження інноваційних педагогічних технологій, відсутність мотивації педагогів до участі в інноваційній діяльності та належного рівня навчально-матеріального забезпечення освітнього процесу, недостатній рівень аналізу роботи та поширення результатів інноваційної діяльності педагогів та значні витрати часу на підготовку навчальних занять із використанням інноваційних технологій. Переважна частина освітян все ще вважає участь в інноваційній освітній діяльності додатковим, а не основним навантаженням.

І як результат маємо, що за підсумками розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти, пілотування якого в цьому році практично завершилося, найбільше учасники реформи НУШ потребують поглиблення навчання та підвищення кваліфікації з організації змішаного (67%) і дистанційного (47,2%) навчання, застосування методик роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (46,3%), поглиблення знань і навичок з управління інноваційними процесами та проєктного менеджменту (66,7%), інформаційного сприйняття закордонного досвіду з організації освітнього процесу в закладах освіти (50%), а також нормативного регулювання НУШ щодо комунікації та мотивування педагогічних працівників до здійснення реформи (43,5%) тощо. Крім того, за результатами опитування учасників всеукраїнського експерименту лише 51,9% із них повністю і 37% швидше згодні із твердженням, що педагоги базової школи цікавляться участю в подальшому експерименті, який стартує у 2021 році.

Регіональне дослідження готовності педагогічних працівників до здійснення проєктної діяльності засвідчило, що в респондентів усе ще переважає інтерес до самих проєктів, а не до оволодіння навичками щодо реалізації проєктних ідей у педагогічній практиці.

У контексті проблем оцінювання якості освітньої діяльності в закладах освіти області сьогодні варто окреслити, що лише окремі педагогічні працівники здійснюють інноваційну освітню діяльність (освітні проєкти, дослідно-експериментальна робота) та долучаються до експертної діяльності, лише в третині навчальних занять в учнів простежується формування відкритості до продукування ідей та ініціювання змін, не всі педагоги дотримуються принципів академічної доброчесності, лише чверть учителів вказують джерело інформації та акцентують увагу учнів на важливості авторського права, цінності самостійного виконання завдань та добирають завдання, які унеможливають списування, що вимагає змін у підходах до розвитку ключових компетентностей (зокрема й інноваційної) та наскрізних умінь і «м'яких» навичок учасників освітнього процесу.

Проте в цілому інноваційні процеси приваблюють інтерес до освіти та прискорюють зміни в ній. У результаті науково-дослідних розробок створюються інноваційні продукти, підвищується інноваційний освітній потенціал освіти Рівненщини. Зважаючи на це, інноваційна освітня діяльність закладів освіти та педагогічних працівників потребує подальшого

вдосконалення і розвитку в аспекті інноваційного виміру педагогічної практики на шляху до НУШ.

Розроблення освітніх інновацій у новому 2021/2022 навчальному році здійснюється відповідно до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.11.2000 р. № 522, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2000 р. за № 946/5167 зі змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 30.11.2012 р. № 1352 та Міністерства освіти і науки від 31.03.2015 р. № 380. Рішення про державну реєстрацію внесених змін до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності від 22.09.2017 р. скасовано, а наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2017 р. № 994 виключено з Державного реєстру нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади 22 червня 2021 року.

На сьогодні залишається актуальним попередній порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності, який для закладів освіти суттєвих змін у створенні та розповсюдженні інновацій не несе.

Інноваційна освітня діяльність на рівні закладу освіти здійснюється у дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних закладах освіти і передбачає використання освітніх інновацій, перевірених у ході дослідно-експериментальної діяльності всеукраїнського та регіонального рівнів.

Інновації в освіті створюються під час наукового дослідження, яке забезпечує науково обґрунтовані зміни в освітній галузі у спеціально створених умовах. Важливими умовами створення та розповсюдження інновацій в закладах освіти залишається дотримання законодавства України, вимог державних стандартів освіти, а також наявність відповідного ресурсного забезпечення та ефективне його використання, збереження життя і здоров'я суб'єктів інноваційної освітньої діяльності та обов'язкове погодження учасників освітнього процесу, органів управління освітою на здійснення інноваційної освітньої діяльності.

Розроблення освітніх інновацій включає в себе: опис та обґрунтування запропонованих ідей та підходів, чітке і повне розкриття їхнього змісту, очікуваних результатів, перевірку їхньої ефективності завдяки проведенню експерименту або реалізації інноваційного освітнього проекту.

Експериментом є комплексний метод дослідження, який забезпечує об'єктивну і доказову перевірку висунутої на початку дослідження гіпотези і дає змогу з'ясувати необхідні умови реалізації пропонованої інновації.

Інноваційним (науково-педагогічним, науково-психологічним, психолого-педагогічним, освітнім) проектом є процедура і комплекс усіх необхідних заходів щодо створення і реалізації інноваційного освітнього продукту.

З ініціативою щодо проведення експерименту виступає суб'єкт інноваційної діяльності, що має намір запропонувати нові освітні ідеї, педагогічні та управлінські технології, вдосконалити освітню діяльність. Суб'єктом інноваційної освітньої діяльності може виступати окремий педагогічний працівник, група вчителів, увесь педагогічний колектив чи його

частина. В обговоренні ідеї експерименту чи проєкту може брати участь учнівське самоврядування, батьківська громадськість.

Для участі в експерименті чи інноваційному освітньому проєкті необхідні:

- рішення педради та клопотання закладу щодо підтримки ідеї дослідно-експериментальної роботи, що подається до Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, який координує цю роботу в області та забезпечує науково-методичний супровід здійснення експериментів і проєктів у закладах освіти;

- заявка та програма експерименту або реалізації проєкту, які розробляє науковий керівник, який зацікавлений у розробці ідеї та співпрацює із закладом освіти;

- висновки експертної комісії (комісії з інноваційної освітньої діяльності).

Вимоги до оформлення заявки і програми дослідно-експериментальної роботи містяться в Положенні про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (редакція від 04.06.2021 р.).

Рішення про організацію та проведення в закладах освіти експерименту або реалізації проєкту регіонального рівня затверджується управлінням освіти і науки обласної державної адміністрації, всеукраїнського рівня – Міністерством освіти і науки України.

Ініціатива щодо участі в експерименті або реалізації проєкту на всеукраїнському рівні висувається закладом освіти у зазначеному вище порядку та затверджується наказом Міністерства за клопотанням управління освіти і науки обласної державної адміністрації.

За результатами наукової співпраці із закладами вищої освіти та науковими установами на основі договорів на базі закладу можуть виконуватись держбюджетні дослідження, здійснюватися затвержені спільними рішеннями пілотні проєкти, діяти наукові чи науково-дослідні лабораторії, а також відкриватися експериментальні педагогічні майданчики.

Відповідно до встановленого порядку інноваційна освітня діяльність на всеукраїнському рівні передбачає розроблення та використання в установленому законодавством порядку:

- освітніх, навчальних, виховних, управлінських систем;

- базового компонента дошкільної освіти, інваріантної складової змісту загальної середньої освіти, загальнодержавного компонента змісту позашкільної освіти;

- експериментальних навчальних програм, підручників, посібників, розроблених у процесі експерименту і спрямованих на поліпшення результатів освітньої діяльності;

- освітніх технологій, форм, методів і засобів навчання, виховання та управління освітою;

- науково-методичного, кадрового, матеріально-технічного та фінансового забезпечення освітнього процесу в закладах освіти;

- систем, технологій, форм і методів підвищення кваліфікації керівних, педагогічних та науково-педагогічних працівників;

– форм і засобів співпраці між органами управління освітою, адміністрацією закладів, педагогічними працівниками, учнями та батьками, технологій взаємодії з інститутами громадянського суспільства, врахування та формування громадської думки щодо перетворень у галузі освіти.

На регіональному рівні інноваційна освітня діяльність здійснюється в системі освіти окремого регіону і передбачає розроблення та використання:

– варіативної складової змісту дошкільної, загальної середньої освіти, регіонального компонента змісту позашкільної освіти;

– освітніх технологій, форм, методів і засобів навчання, виховання та управління освітою;

– науково-методичного, матеріально-технічного та фінансового забезпечення освітнього процесу.

Інноваційна освітня діяльність – це процес внесення якісно нових елементів в освіту, що характеризується вищим ступенем творчості учасників освітнього процесу на основі освітніх і педагогічних інновацій.

Освітні інновації – це новизна, що істотно змінює результати освіти, створюючи при цьому новий зміст освіти чи нові технології управління закладом освіти, системою освіти.

Педагогічні інновації – це вперше створені, вдосконалені освітні, навчальні, виховні, управлінські системи, їхні компоненти, що мають істотно поліпшити результати освітньої діяльності закладу освіти.

Розроблення й упровадження освітніх чи педагогічних інновацій на регіональному та всеукраїнському рівнях вимагає висунення ініціативи щодо створення чи апробації інновації, її оформлення, а також проміжних звітів наукового керівника про виконання програми дослідно-експериментальної роботи за кожен етап експерименту чи проєкту, підсумкового звіту про завершення дослідження на експертних комісіях (комісіях із інноваційної освітньої діяльності) міністерства чи управління освіти і науки обласної державної адміністрації.

Для закладів освіти важливою є громадська експертиза перебігу експерименту чи проєкту, що здійснюється за результати виконання завдань дослідно-експериментальної роботи за етапами проведення дослідження, що оприлюднюються на всеукраїнських, регіональних науково-практичних конференціях, семінарах, «круглих столах», сторінках педагогічної преси, міжнародних, вітчизняних і регіональних виставках, а також на офіційному сайті закладу освіти.

Заклад освіти виступає базою створення відповідного рівня інновацій і є учасником експерименту чи розробки проєкту. Статус експериментального закладу учаснику дослідження не надається, адже Положення про експериментальний навчальний заклад втратило чинність.

Інноваційна освітня діяльність закладів освіти здійснюється у процесі теоретичних і практичних досліджень, дослідно-експериментальної та пошуково-дослідницької роботи на основі методології наукового дослідження та виражається в інтелектуальних продуктах, які у менеджменті інновацій складаються із чотирьох блоків:

1. Можливими відкриттями можуть бути: закони, теорії, закономірності, принципи, факти, ефекти і явища.

2. До теоретичних розробок належать: ідеї, гіпотези, концепції, теорії, формули, прогнози, властивості та системи як структура дослідження діяльності, її впорядкованість.

3. Серед методичних розробок популярні: винаходи, моделі, проекти, нові рішення і методики, алгоритми, схеми, програми.

4. Практичними результатами є: прилади, технології, способи, рецепти, рекомендації та різноманітні послуги.

Процес дослідно-експериментальної роботи закладів освіти та педагогічних працівників і результати науково-педагогічного дослідження фіксуються завдяки низці способів. Для цього виробляються різні види документації та матеріалів:

- анкети, плани, спостереження, програми педагогічних експериментів, проєктів, плани експериментальної апробації та втілення результатів дослідження в практику;

- магнітофонні записи, фотокартки, кінострічки, описи досвіду роботи шкіл та інших закладів освіти, довідки, відгуки та протоколи обговорення розробок тощо;

- конспекти опрацьованої літератури, архівних матеріалів, статистичні дані, математичні обчислення, розробки оригінального планування навчального матеріалу, вдосконалені методики проведення уроку чи системи уроків тощо;

- листи та звіти експедицій, розвідок чи виконання завдань дослідження та проведення педагогічного експерименту, збірка творчих, дослідницьких або проєктних робіт дітей і учнів із проблеми дослідження та ін.;

- навчально-практичні матеріали, рекомендації, авторські методики і технології, посібники, підручники чи авторські навчальні програми, опорні конспекти, збірники завдань, розробки оригінального планування навчального матеріалу та оригінальні дидактичні засоби та інші навчальні матеріали.

Прямим продуктом інновацій є нові педагогічні та освітні технології, оригінальні освітні та виховні ідеї, форми, методи навчання, виховання і розвитку особистості, нестандартні підходи в управлінні закладом освіти, педагогічною діяльністю, зокрема й інноваційною освітньою діяльністю.

Побічним продуктом інновацій є зростання педагогічної майстерності, рівня педагогічної та інтелектуальної культури, нового мислення, національного світогляду педагогічних працівників.

Загалом інноваційною освітньою діяльністю у системі освіти є діяльність, спрямована на розроблення і використання закладами освіти наукових досліджень і розробок. Тому педагог має бути готовим до інноваційної освітньої діяльності та володіти професійною інноваційною компетентністю, яка відповідно до професійного стандарту за професіями «вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «вчитель закладу загальної середньої освіти», «вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» передбачає:

- здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі;
- використовувати інновації у професійній діяльності;
- застосовувати різноманітних підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Педагогові варто не тільки мати, а й удосконалювати необхідні знання для формування і розвитку інноваційної компетентності, які насамперед передбачають:

– розуміння та застосування наукових методів та різні форм пізнання за відповідною освітньою галуззю на основі принципу інтеграції знань (вивчати явища з точки зору різних наук та вчитися вирішувати реальні проблеми за допомогою знань із різних предметів, де освітній процес захоплює наукою);

– обізнаність з освітніми інноваціями та їхньою характеристикою (більшість педагогів не використовує сучасні освітні технології, спрямовані на оволодіння здобувачами освіти ключовими компетентностями та наскрізними вміннями, це вказує на те, що вчителі або не володіють такими технологіями, або ж не розуміють, як їх використовувати в контексті предмета діяльності);

– особливості організації інноваційної педагогічної діяльності (створення та поширення інновацій педагоги пов'язують із додатковим навантаженням, а не способом реалізувати власні задуми чи відійти від традиційних підходів до своєї роботи, що сприяє самопрезентації діяльності та допомагає подолати штучний бар'єр інноваціям);

– методи виявлення проблем у педагогічній діяльності, визначення характеру та причин їхньої появи (замовчування та приховування проблем, відмова від відкритих педагогічних консиліумів, ігнорування можливостями власного навчання тощо);

– методики роботи з різними джерелами інформації з метою розв'язання проблем і запобігання їм (залучення учнів до оволодіння новою інформацією, досліджень та експериментів на кожному навчальному занятті на основі медіа- та комп'ютерної грамотності, активізація орієнтації не тільки в предметі діяльності, а й можливості іти в ногу з життям, навчатися впродовж життя) тощо.

У соціально-економічних умовах пошуку шляхів, способів і засобів самовдосконалення, саморозвитку, самоактуалізації творчої конкурентоздатності особистості інноваційна освітня діяльність педагога є показником його здатності нетрадиційно вирішувати педагогічні проблеми та освітні завдання, підвищує не лише інноваційний потенціал, а й піднімає власний авторитет і престиж учительської професії тощо.

Усе означене вище передбачає необхідність створювати в кожному закладі освіти нові можливості та мотиваційні умови повсякденної нетрадиційної професійної діяльності у творчій співдружності науковців, методистів, педагогів-практиків у ході підвищення кваліфікації та професійного розвитку управлінців, учителів, психологів і соціальних педагогів, які матимуть змогу познайомитися, вивчити та вдосконалити психолого-педагогічні засоби спроможності до інноваційної освітньої діяльності, спонукати членів педагогічного колективу до самовдосконалення, формуючи таким чином власну готовність до інноваційної освітньої діяльності.

Серед переважаючих форм участі вчителя в інноваційній діяльності: творче використання відомих педагогічних інновацій, участь у педагогічному експерименті чи проєкті на базі закладу освіти, наявність популярних публікацій і виступи про нові підходи до педагогічної діяльності та результати експерименту, апробація продуктів інноваційних проєктів, створення власних

розробок, програм, проведення демонстраційних навчальних занять з аналізом авторської позиції, розробка та презентація авторської методики чи системи навчання та виховання, участь у роботі творчої групи вчителів зі створення та моделювання інноваційної системи навчання, виховання та розвитку учнів та ін.

Використання освітніх інновацій у системі освіти відбувається шляхом забезпечення доступу до них усім суб'єктам інноваційної освітньої діяльності, зберігання інформації про освітні інновації, створення і наповнення банків освітніх інновацій, поширення інформації про освітні інновації, підготовка суб'єктів інноваційної освітньої діяльності до використання освітніх інновацій.

Систематичне збирання, опрацювання, аналіз інформації про використання, розроблення та експериментальну перевірку освітніх інновацій відбувається під час моніторингу інноваційної діяльності в закладі освіти.

Критерії оцінювання інновацій: новизна, дієвість щодо досягнення поставленої мети, вплив на розвиток, науковість, ступінь ризику та невизначеності, складність, можливість повернення до попередньої практики, ступінь сприйняття інновації колективом, вплив інновації на міжособистісні відносини, можливість розповсюдження інновації в інших закладах освіти, рівень фінансових витрат, витрати робочого часу учасників інноваційного процесу, ступінь впливу нововведень на психофізичний стан учасників інноваційного процесу (втома, працездатність).

Рівні новизни: глибокий рівень - інновація не має прикладних і теоретичних аналогів; середній рівень - інновація доповнює, удосконалює чи поліпшує усталені елементи освітньої системи або педагогічної практики; поверховий рівень - пропозиція не містить нового або орієнтована на застосування готових розробок; масштаб застосування: всеукраїнський, регіональний, локальний (школа, група, клас, окремі вихованці тощо).

Основні форми представлення результатів дослідно-експериментально та інноваційної діяльності: звіт з проблеми дослідження, реферат, доповідь на педраді, публікації в педагогічній пресі, розробка методичних рекомендацій за програмою дослідження, комп'ютерна презентація результатів дослідження для впровадження в педагогічну практику інших педагогів, проведення науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів, самопрезентація новаторського досвіду.

У процесі здійснення інноваційної освітньої діяльності формується інноваційний потенціал закладу освіти та інноваційна культура педагога.

Інноваційний потенціал закладу – це динамічний розвиток на основі нових можливостей науково-методичного, матеріально-технічного, кадрового забезпечення закладу освіти.

Інноваційна культура педагога – це сформованість мотивації до впровадження інновацій, поінформованість про сучасні наукові досягнення, дослідно-експериментальну роботу та інноваційну діяльність закладів освіти, уміння проводити дослідження і навчальні експерименти та використовувати психолого-педагогічний інструментарій.

Формами залучення педагога до інноваційної діяльності є:

– Колективний рівень: робота над єдиною науково-методичною проблемою колективу, яка має збігатися із темою дослідження або доповнювати її; здійснення експерименту чи проєкту для створення й реалізації

можливі інноваційного освітнього продукту; науково-практичні конференції; лекції; психолого-педагогічні семінари; практикуми; проблемні творчі семінари; педагогічні ради, консилиуми та ін.

Груповий рівень: тимчасові науково-дослідні колективи; навчальні тренінги; методичні об'єднання вчителів за фахом / циклом; проблемні творчі групи; динамічні пошукові групи; методичні об'єднання класних керівників, керівників гуртків; школи молодого вчителя; школи педагогічної майстерності; школи педагогічного досвіду; проблемні семінари та ін.

Індивідуальний рівень: самоосвіта; наставництво; школи педагогічного досвіду; самостійна дослідницька, дисертаційна чи творча робота над проблемою; творча лабораторія та авторська майстерня вчителя; авторські методичні розробки й інноваційні продукти та ін.

Рекомендації щодо здійснення інноваційної освітньої діяльності, організації дослідницької та проєктної діяльності розміщені на офіційному сайті Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти в рубриці «Наукова робота» (доступ за покликанням: <https://roippo.org.ua/>).

Інформацію з питань організації інноваційної освітньої діяльності за науковими напрямками науково-дослідницької діяльності та проблематикою дослідно-експериментальної роботи заклади освіти можуть отримати в кабінеті інноваційної діяльності та науково-дослідної роботи (доступ за покликанням: kabidndr@gmail.com).